

BOSHLANG'ICH SINFLARDA ART PEDAGOGIKA ASOSIDA O'QUVCHILARNI IJODIY FAOLIYATGA YO'NALTIRISH USULLARI

Sh.F.Hasanova¹

1. Buxoro xalqaro universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Mas'ul muallif: Hasanova Shalola Farxodovna, Buxoro xalqaro universiteti mustaqil tadqiqotchisi.

Received: 27 Sentabr 2026

Accepted: 02 Oktabr 2026

Published: 07 Oktabr 2026

Copyright: © 2026 by the author(s). Licensee Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi.

Iqtibos uchun: Hasanova, S. F. BOSHLANG'ICH SINFLARDA ART PEDAGOGIKA ASOSIDA O'QUVCHILARNI IJODIY FAOLIYATGA YO'NALTIRISH USULLARI / S. F. Hasanova // Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi. — 2026. — T. 10, № 1. — B. 124–127.

Annotatsiya. Maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarini art-pedagogika asosida ijodiy faoliyatga yo'naltirishning nazariy va metodik asoslari yoritilgan. Ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyoslash va pedagogik modellashtirish asosida san'atni idrok etish, badiiy tajriba o'tkazish, ijodiy mahsulot yaratish, uni taqdim etish va refleksiya qilishga asoslangan usullar tizimi taklif etilgan. O'qituvchi va o'quvchiga qo'yiladigan talablar hamda shakllantiriladigan ijodiy, kommunikativ, madaniy va refleksiv kompetensiyalar aniqlashtirilgan.

Kalit so'zlar: art-pedagogika, boshlang'ich ta'lim, ijodiy faoliyat, badiiy obraz, integratsiya, ijodiy kompetensiya, refleksiya, o'quvchi agentligi.

МЕТОДЫ НАПРАВЛЕНИЯ УЧАЩИХСЯ НА ТВОРЧЕСКУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ НА ОСНОВЕ АРТ-ПЕДАГОГИКИ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ

Аннотация. В статье раскрыты теоретические и методические основы ориентации учащихся начальных классов на творческую деятельность средствами арт-педагогика. На основе анализа научной литературы и педагогического моделирования предложена система методов, объединяющая восприятие искусства, художественный эксперимент, создание творческого продукта, презентацию и рефлексию. Уточнены требования к учителю и ученику, а также формируемые творческие, коммуникативные, культурные и рефлексивные компетенции.

Ключевые слова: арт-педагогика, начальное образование, творческая деятельность, художественный образ, интеграция, творческая компетентность, рефлексия.

METHODS OF GUIDING PRIMARY SCHOOL STUDENTS TOWARD CREATIVE ACTIVITIES BASED ON ART PEDAGOGY

Abstract. The article examines theoretical and methodological foundations for engaging primary school pupils in creative activity through art pedagogy. Based on literature analysis and pedagogical modelling, it proposes methods combining art perception, artistic experimentation, product creation, presentation and reflection. Requirements for teachers and pupils and the resulting creative, communicative, cultural and reflective competencies are specified.

Keywords: art pedagogy, primary education, creative activity, artistic image, integration, creative competence, reflection.

Kirish. Zamonaviy boshlang'ich ta'limda o'quvchining tayyor axborotni takrorlashi emas, balki muammoni turli nuqtai nazardan ko'rish, g'oya yaratishi, uni badiiy yoki amaliy mahsulotga aylantirishi va o'z tanlovini izohlay olishi muhim natija hisoblanadi. San'at bolaga fikr va his-tuyg'uni rang, shakl, harakat, tovush, so'z va obraz orqali ifodalash imkonini beradi. Shu sababli art-pedagogika faqat tasviriy san'at darsiga tegishli yo'nalish emas, balki fan mazmunini hissiy-obrazli tajriba bilan bog'laydigan integrativ pedagogik yondashuvdir [1]. Mavzuning dolzarbligi. Bugungi kunda boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash, mustaqil qaror qabul qilish va o'z g'oyalarini turli shakllarda ifodalash qobiliyatlarini rivojlantirish ta'limning ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi. Art-pedagogika san'atning tasvir, musiqa, harakat, teatr va badiiy so'z kabi vositalari orqali o'quvchilarning tasavvuri, hissiy idroki hamda ijodiy faolligini rivojlantirish imkonini beradi. Shu jihatdan, boshlang'ich sinf o'quvchilarini art-pedagogika asosida ijodiy faoliyatga yo'naltirish usullarini takomillashtirish dolzarb pedagogik ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar tahlili. Art-pedagogikaning nazariy asoslari L.S. Vigotskiy, J. Dyui, G. Gardner va E. Eysner tadqiqotlarida bolaning ijodiy tasavvuri, amaliy tajribasi hamda badiiy tafakkurini rivojlantirish bilan bog'liq holda yoritilgan. Ye.A. Medvedeva va hammualliflar art-pedagogikani ta'lim-tarbiya vazifalarini san'at va badiiy-ijodiy faoliyat vositasida hal etishga yo'naltirilgan pedagogik yondashuv sifatida asoslagan. T. Kremin, K. Chappell va H. Jeyns tadqiqotlarida esa san'atga asoslangan ochiq topshiriqlar, tajribaviy faoliyat, hamkorlik va o'quvchiga ijodiy tanlov berish uning mustaqilligi hamda ijodiy faolligini oshirishi ko'rsatilgan. Mavjud ilmiy ishlar art-pedagogikaning rivojlantiruvchi

imkoniyatlarini tasdiqlasa-da, uni boshlang'ich sinf o'quvchilarini ijodiy faoliyatga yo'naltirish usullari, o'qituvchi va o'quvchi harakatlari hamda shakllantiriladigan kompetensiyalar bilan yaxlit bog'lash masalasi qo'shimcha tadqiqotlarni talab etadi. Art pedagogikaning nazariy metodologik asoslari. Art-pedagogika ta'lim, tarbiya va rivojlantirish vazifalarini san'at hamda badiiy-ijodiy faoliyat vositasida hal etishni nazarda tutadi. Uning markazida "chiroyli mahsulot" emas, o'quvchining obrazni anglashi, materialni sinab ko'rishi, shaxsiy ma'no yaratishi, qaror qabul qilishi va natijani qayta ko'rib chiqishi turadi. Art-terapiyadan farqli ravishda, art-pedagogikaning asosiy maqsadi klinik yoki psixologik korreksiya emas, ta'lim natijalari va shaxsiy rivojlanishni san'at vositalari bilan ta'minlashdir [2]. J. Dyuning tajriba orqali ta'lim g'oyasiga ko'ra, o'quv mazmuni bolaning amaliy harakati va keyingi refleksiyasi bilan birlashganda bilim shaxsiy tajribaga aylanadi [3]. L. S. Vygotskiy ijodni mavjud tajriba elementlarini yangi kombinatsiyada qayta qurish jarayoni sifatida talqin qiladi [4]. Shu nuqtai nazardan, boshlang'ich sinfdagi ijodiy vazifa mutlaqo yangi san'at asarini yaratish talabini emas, balki o'quvchi uchun yangi bo'lgan echimni topish, o'z g'oyasini ifodalash va takomillashtirishni anglatadi.

T. Kremin va K. Chappell ijodiy pedagogikaga oid tadqiqotlarni tahlil qilib, ijodkorlik o'quvchi agentligi, hamkorlik, qiziquvchanlik, tavakkal qilishga xavfsiz muhit va o'qituvchining ijodiy pozitsiyasi bilan bog'liqligini ko'rsatadi [5]. Boshlang'ich maktab tadqiqotlarida san'at asarlaridan "qiziqish ob'ekti" sifatida foydalanish bolalarning savol berishini, talqin qilishini va ijodiy mustaqilligini kuchaytirgan [6]. Demak, o'qituvchi namuna ko'rsatish bilan cheklanmay, turli echimlarni qonuniy deb tan oladigan ochiq vazifalarni tashkil etishi zarur.

Tadqiqot metodologiyasi. Maqolada mavzuga doir pedagogik va psixologik adabiyotlarni nazariy tahlil qilish, tushunchalarni qiyoslash, ilmiy natijalarni sintezlash hamda pedagogik modellashirish usullaridan foydalanildi. Tahlil birligi sifatida art-pedagogik faoliyatning maqsadi, o'qituvchi harakati, o'quvchi harakati, yaratiladigan mahsulot va baholash dalili qabul qilindi. Nazariy model quyidagi tamoyillarga tayanadi:

bolaga yo'naltirilganlik - mavzu, material va ifoda vositasida asoslangan tanlov berish;
jarayon ustuvorligi - faqat yakuniy mahsulotni emas, izlanish, sinov va takomillashtirishni qadrlash;
ko'pmodalilik - tasvir, musiqa, harakat, teatr va so'zni maqsadga muvofiq uyg'unlashtirish;
milliy va umuminsoniy madaniy kontekst - xalq amaliy san'ati, folklor va jahon san'ati namunalarini anglash;
refleksivlik - "nimani yaratdim, qaysi qarorni nega qabul qildim, yana nimani o'zgartirsam bo'ladi?" savollari orqali o'rganish;

inklyuzivlik - har bir o'quvchiga qobiliyati va ehtiyojiga mos ifoda vositasi hamda ishtirok rolini taklif etish.

Ushbu tamoyillar art-pedagogik mashg'ulotni besh bosqichli zanjirda qurish imkonini beradi: hissiy kirish - san'atni idrok etish - material va g'oyani tadqiq qilish - ijodiy mahsulot yaratish - taqdimot va refleksiya. Bosqichlar qat'iy qolip emas; fan maqsadi va o'quvchilar yoshiga qarab ularning davomiyligi o'zgarishi mumkin.

Boshlang'ich sinf o'quvchisi uchun art-pedagogik usul qisqa ko'rsatma, sezgiga tayangan kuzatish, material bilan bevosita harakat va tanlov imkonini birlashtirishi kerak. Quyidagi usullar ona tili va o'qish savodxonligi, matematika, tabiiy fanlar, tarbiya, musiqa hamda tasviriy san'at mazmuniga integratsiya qilindi (1-jadvalga qarang).

1-жадвал.

ART pedagogika asosida o'quvchilarni ijodiy faoliyatga yo'naltirish usullari

Usul	O'qituvchi harakati	O'quvchi ijodiy faoliyati	Natija va dalil
Obrazli kuzatish	Rasm, musiqa yoki buyumni ochiq savollar bilan tahlil qildirish	Detalni topadi, hissiyot va taxminni obraz bilan ifodalaydi	Og'zaki talqin, kuzatuv xaritasi
Rangli assotsiatsiya	Tushunchaga mos rang va shakl tanlashni taklif etadi	Matn qahramoni, fasl yoki kayfiyatni rangda kodlaydi	Assotsiatsiyalar kollaji
Hikoyani tasvirlash	Syujetning ochiq qoldirilgan qismini beradi	Komiks, rasmlari reja yoki alternativ yakun yaratadi	Mualliflik hikoyasi
Musiqiy grafika	Qisqa kuyini ikki marta tinglatib, ifoda belgilarini muhokama qiladi	Ritm, balandlik va dinamikani chiziq, nuqta va rangda aks ettiradi	Grafik partitura
Jonli haykal	Tushuncha yoki voqeani harakatda ifodalash vazifasini beradi	Guruhda kompozitsiya va mizanssena tuzadi	Tana obrazi va izoh
Material laboratoriyasi	Qog'oz, mato, ip, tabiiy material xususiyatini sinash uchun shart yaratadi	Materialni biriktiradi, yangi funktsiya yoki obraz topadi	Prototip va jarayon fotosi
Art loyiha	Haqiqiy muammo va auditoriyani belgilaydi	Maktab yoki mahalla uchun plakat, installatsiya, sahna yoki raqamli hikoya yaratadi	Jamoaviy mahsulot va taqdimot

1-sinfda hissiy qabul, taqlid va erkin iz qoldirish ustuvor bo'ladi: rangni kayfiyat bilan bog'lash, tovushga harakat topish, hikoya qahramonini shakllardan tuzish. 2-sinfda tanlovni izohlash, qismlarni kombinatsiyalash va juftlikda mahsulot yaratish kiritiladi. 3-sinfda bir mavzuni ikki san'at tilida ifodalash, masalan, she'rni kollaj va ritm bilan talqin qilish; xalq naqshidagi qonuniyatni matematika bilan bog'lash tavsiya etiladi. 4-sinfda muammoli art-loyiha, auditoriyaga mo'ljallangan mahsulot, manba bilan ishlash, taqdimot va mezon asosida qayta ishlash kuchaytiriladi.

"Uch nuqtai nazar" usulida o'quvchilar san'at asarini "men nimani ko'ryapman?", "bu menga nimani his qildirdi?", "muallif qanday vosita bilan bunga erishgan?" savollari asosida o'rganadi. Keyin shu g'oyani boshqa materialda qayta

ifodalaydi. Bu jarayon kuzatish, hissiy munosabat va texnik qarorni birlashtirib, oddiy nusxa ko'chirishdan mazmunli ijodga o'tishni ta'minlaydi [7].

"Bir g'oya - uch echim" usuli o'quvchidan bitta vazifaga kamida uch eskiz tayyorlashni talab qiladi. U echimlarni qiyoslab, maqsadga eng mosini tanlaydi va tanlovini tushuntiradi. Bu usul g'oyalar ravonligi, moslashuvchanligi va baholash qobiliyatini rivojlantiradi; birinchi javobni yagona to'g'ri javob sifatida qabul qilish odatini kamaytiradi.

Tadqiqot jarayonida boshlang'ich sinf o'qituvchisiga qo'yiladigan talablar quyidagilardan iboratligi aniqlashtirildi:

o'quv natijasini "o'quvchi qanday ijodiy harakatni bajara oladi?" shaklida aniq ifodalash va art vositalari fan maqsadiga xizmat qildirish;

tasviriy san'at, musiqa, adabiyot, teatr va harakat elementlarini yosh xususiyatiga mos integratsiya qilish, san'at turini shunchaki bezak sifatida qo'shmaslik;

milliy madaniy meros namunalarini tarixiy va ma'naviy kontekstda tanlash, stereotip va mazmunsiz nusxa ko'chirishdan saqlanish;

ochiq vazifa, tanlov va tajriba uchun psixologik xavfsiz muhit yaratish; bir xil mahsulotni talab qilmaslik va bolalarni o'zaro qiyoslamaslik;

material va asboblardan xavfsiz foydalanishni o'rgatish, vaqt, ish joyi va guruh rollarini samarali tashkil etish;

o'quvchining g'oyasiga tayyor echim bermasdan, yo'naltiruvchi savol, namoyish va qisqa fikr-mulohaza orqali ko'maklashish;

inklyuziv yondashuv asosida vazifaning material, murakkablik, vaqt va taqdimot shaklini moslashtirish;

raqamli tasvir, audio va videodan yoshga mos, xavfsiz va mualliflik huquqiga rioya qilgan holda foydalanish;

jarayonni kuzatish, portfolio va refleksiv suhbat asosida baholash; "chiroyli-chiroysiz" kabi sub'ektiv hukmni mezon o'rnida ishlatmaslik.

Mazkur jarayonda o'quvchiga qo'yiladigan faoliyat talablari ham o'rganildi. Jumladan,

san'at asari va atrof-muhitni diqqat bilan kuzatish, muhim belgi va detallarni ajratish;

hissiyot, tasavvur va fikrni rang, shakl, harakat, tovush yoki so'z orqali ifodalash;

bitta vazifa uchun turli g'oyalarni taklif etish, material va usullarni sinab ko'rish hamda asoslangan tanlov qilish;

reja, eskiz yoki ssenariy asosida ijodiy mahsulot yaratish, qiyinchilikda muqobil echim izlash;

juftlik va guruhda fikr tinglash, rollarni kelishish, umumiy mahsulotga shaxsiy hissa qo'shish;

o'z ishini taqdim etish, foydalanilgan badiiy vositalar va qarorlarni tushuntirish;

mezon asosida o'z ishi va tengdoshi ishining kuchli tomonini hamda rivojlantirish nuqtasini odob bilan aytish;

milliy va jahon madaniyati namunalariga hurmat bilan munosabatda bo'lish, o'zganing ishini o'zlashtirmaslik.

Art pedagogik darsning amaliy modeli

Bosqich	Vaqt	Asosiy savol	Kuzatiladigan harakat
Hissiy kirish	3-4 daq.	Nima seni qiziqtirdi?	E'tibor qaratadi, hissiy munosabat bildiradi
Idrok va talqin	6-8 daq.	Nimani ko'rding va bunga qanday daliling bor?	Detalni topadi, taxmin qiladi, dalillaydi
Tadqiq va eskiz	7-10 daq.	Qanday material va echimlarni sinab ko'rsan?	Variant yaratadi, solishtiradi, tanlaydi
Yaratish	15-20 daq.	G'oyangni qanday mahsulotga aylantirasan?	Rejalashtiradi, yaratadi, muammoni hal qiladi
Taqdimot va refleksiya	5-7 daq.	Nima muvaffaqiyatli bo'ldi va nimani o'zgartirasan?	Izohlaydi, fikr oladi, keyingi qadamni belgilaydi

Art-pedagogikada kompetensiya bilim, amaliy harakat, qadriyat va refleksiyaning birligida namoyon bo'ladi. Shuning uchun natija faqat tayyor rasm yoki buyum bilan emas, o'quvchining g'oya yaratishi, qaror qabul qilishi, hamkorlik qilishi va ishini tushuntirishi bilan baholanadi. Quyidagi kompetensiyalar boshlang'ich ta'lim fanlarining mazmuni bilan bog'langan holda shakllanadi (2-jadvalga qarang).

2-jadval.

ART pedagogikasi asosida shakllantiriladigan kompetensiyalar

Kompetensiya	Mazmuni	Art faoliyat namunasi	Baholash dalili
Ijodiy	G'oyalar yaratish, variantlarni sinash, original va maqsadga mos echim tanlash	Bir matnga uch xil muqova eskizi	Eskizlar, tanlov izohi, qayta ishlangan mahsulot
Badiiy estetik	Obraz, rang, shakl, ritm, kompozitsiya va ifoda vositalarini anglash	Kuy kayfiyatini grafik partiturada ifodalash	Badiiy vosita va ma'no o'rtasidagi bog'lanish
Kommunikativ	G'oyani og'zaki, vizual va harakat tilida etkazish, muloqot qilish	Guruhli sahna yoki rasmi hikoya	Taqdimot, savolga javob, tengdosh fikri
Hamkorlik	Rollarni kelishish, mas'uliyatni bajarish va umumiy qaror qabul qilish	Jamoaviy panno yoki installatsiya	Jarayon kuzatuv, guruh refleksiyasi

Kompetensiya	Mazmuni	Art faoliyat namunasi	Baholash dalili
Madaniy	Milliy va jahon san'ati ramzlari, an'analari va qadriyatlarini hurmat qilish	Mahalliy naqshni o'rganib zamonaviy kompozitsiya yaratish	Manbaga tayanish, kontekstni tushuntirish
Refleksiv	O'z jarayonini tahlil qilish, kuchli tomon va keyingi qadamni belgilash	"Avval-keyin" portfoliosi	O'zini baholash varag'i, qisqa refleksiv yozuv
Raqamli	Raqamli vositada kontent yaratish, xavfsizlik va mualliflik huquqiga rioya qilish	Fotohikoya yoki audiovizual kollaj	Manba ko'rsatilgan raqamli mahsulot

Ijodiy ishni baholashda yagona "namunaga o'xshashlik" mezonini qo'llansa, bola xavfsiz nusxa ko'chirishga intiladi. Shuning uchun to'rt darajali tavsiflovchi rubrikadan foydalanish maqsadga muvofiq: 1) g'oya va maqsad; 2) izlanish va variantlar; 3) badiiy vositalardan maqsadli foydalanish; 4) mustaqillik va muammoni hal qilish; 5) taqdimot va refleksiya. Har bir mezon "boshlang'ich", "rivojlanayotgan", "barqaror", "yuqori" darajalarida kuzatiladi. Baho shaxsga emas, aniq ish va jarayonga qaratiladi.

Formativ fikr-mulohaza uch qismda beriladi: natijada muvaffaqiyatli chiqqan aniq jihat; maqsad bilan bog'liq rivojlantirish nuqtasi; keyingi sinab ko'riladigan amaliy qadam. Masalan: "Kompozitsiyada asosiy qahramon rang bilan yaxshi ajratilgan. Harakatni yanada aniq ko'rsatish uchun ikki xil chiziq variantini sinab ko'r." Bunday fikr o'quvchiga ishni qayta ko'rib chiqish imkonini beradi va xatoni ijodiy jarayonning tabiiy qismi sifatida qabul qilishga o'rgatadi [8].

Natija va muhokama. Nazariy tahlil natijasida art-pedagogik faoliyatning samarasi uch shartga bog'liq ekani aniqlandi. Birinchidan, san'at vositasi o'quv maqsadi bilan uzviy bog'lanishi kerak; bezak uchun rasm chizish ijodiy kompetensiyani o'z-o'zidan rivojlantirmaydi. Ikkinchidan, topshiriqda ochiqlik va cheklov muvozanati bo'lishi lozim: mutlaq erkinlik ayrim bolani yo'nalishsiz qoldirsa, qat'iy namuna ijodiy tanlovni yo'qotadi. Uchinchidan, ijodiy jarayonni ko'rinadigan qilish uchun eskiz, portfolio, suhbat va refleksiya kabi dalillar zarur.

Tadqiqotlar san'atga asoslangan tajribaviy yondashuv o'quvchining kognitiv faolligi va ijodiy agentligini kuchaytirishini [6], zamonaviy vizual san'atga tayangan immersiv usul esa vizual ifoda, tanqidiy fikrlash va ijtimoiy-axloqiy masalalarga qiziqishni oshirishini ko'rsatadi [9]. Biroq natija metodning nomi bilan emas, o'qituvchining savol berish sifati, bolaga berilgan tanlov, madaniy mazmun va refleksiyaning tashkil etilishi bilan belgilanadi.

Xulosa va amaliy tavsiyalar. Boshlang'ich sinflarda art-pedagogika o'quvchini ijodiy faoliyatga yo'naltirishning samarali imkoniyati bo'lib, u san'atni idrok etish, materialni tadqiq qilish, g'oya yaratish, mahsulot tayyorlash, taqdim etish va refleksiya qilish jarayonlarini birlashtiradi. Mazkur yondashuvda o'qituvchi tayyor namuna beruvchi emas, ijodiy muhit loyihalovchisi va yo'naltiruvchi; o'quvchi esa topshiriq ijrochisi emas, tanlov qiluvchi, ma'no yaratuvchi va o'z natijasini baholovchi sub'ekt sifatida namoyon bo'ladi.

Amaliy jihatdan har bir art-topshiriq uchun fanga oid aniq maqsad, ochiq ijodiy savol, 2-3 xil material yoki ifoda vositasi, jarayonni qayd etuvchi dalil va qisqa refleksiv savol belgilanishi tavsiya etiladi. Darsda milliy san'at va mahalliy madaniy muhitdan tizimli foydalanish, o'quvchilar ishlarini o'zaro qiyoslamalik, portfolio yuritish, guruhli loyihalarda rollarni almashtirish va raqamli mahsulotlarda manbani ko'rsatish ijodiy hamda madaniy kompetensiyalarning yaxlit rivojlanishiga xizmat qiladi.

Shuningdek, o'qituvchilarning art-pedagogik kompetentligini oshirish uchun amaliy seminarlarda ochiq vazifa tuzish, san'at asari bilan dialog olib borish, materiallar laboratoriyasi, mezonli baholash va inklyuziv moslashtirishga doir mikrodarslar tashkil etish zarur. Keyingi empirik tadqiqotlarda taklif etilgan usullarni turli sinf va fanlarda sinovdan o'tkazish, ijodiy faoliyat dinamikasini portfolio, kuzatuv va o'quvchi refleksiyasi asosida baholash maqsadga muvofiq.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

- [1] OECD. The Future of Education and Skills: Education 2030. Paris: OECD Publishing, 2018.
- [2] Медведева Е. А., Левченко И. Ю., Комиссарова Л. Н., Добровольская Т. А. Артпедагогика и арттерапия в специальном образовании. Москва: Академия, 2001. 248 с.
- [3] Dewey J. Experience and Education. New York: Macmillan, 1938. 116 p.
- [4] Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте. Москва: Просвещение, 1991. 93 с.
- [5] Cremin T., Chappell K. Creative pedagogies: a systematic review // Research Papers in Education. 2021. Vol. 36, No. 3. P. 299-331. DOI: 10.1080/02671522.2019.1677757.
- [6] Janes H. Objects of curiosity: How old master paintings have been used in the primary classroom to provide pupils with cognitive challenge and creative agency // Thinking Skills and Creativity. 2021. Vol. 41. Article 100861. DOI: 10.1016/j.tsc.2021.100861.
- [7] Eisner E. W. The Arts and the Creation of Mind. New Haven: Yale University Press, 2002. 258 p.
- [8] Hattie J., Timperley H. The Power of Feedback // Review of Educational Research. 2007. Vol. 77, No. 1. P. 81-112. DOI: 10.3102/003465430298487.
- [9] Rončević Zubković B., Kolić-Vehovec S. Development of creativity in elementary school // Journal of Creativity. 2023. Vol. 33, No. 2. Article 100055. DOI: 10.1016/j.jyoc.2023.100055.
- [10] UNESCO. Road Map for Arts Education. The World Conference on Arts Education. Lisbon, 2006.
- [11] Gardner H. Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. New York: Basic Books, 2011. 528 p.